

Tomasz Figarski, Maciej Szczygielski

ZAGROŻENIA W PARKACH NARODOWYCH – JAK JE ZDEFINIOWAĆ W ŚWIETLE CELÓW OCHRONY PARKÓW?

Threats in Polish national parks – how to define them in the light of protection goals?

ABSTRAKT: W pracy przedstawiono analizę istniejących dokumentów planistycznych (planów ochrony i zadań ochronnych) dla wszystkich polskich parków narodowych pod kątem identyfikowania zagrożeń dla przyrody parków. Wyszczególniono zagrożenia, które można uznać za kontrowersyjne w świetle nadrzędnego celu parków narodowych, którym jest ochrona całej przyrody oraz rządzących nią zjawisk i procesów. Najwięcej zagrożeń, które wzbudziły wątpliwości dotyczyło lasów w parkach narodowych. Były to takie zagrożenia jak niezgodność drzewostanów z siedliskiem, uszkodzenia przez czynniki biotyczne (grzyby, owady, zwierzęta roślinożerne) oraz abiotyczne (wiatr, opady). Zaproponowano alternatywę w podejściu do definiowania zagrożeń w parkach narodowych, opierającą się na założeniu, że generalnie nie stanowią tu zagrożenia spontanicznie występujące czynniki biotyczne i abiotyczne, a jedynie te o bezpośrednio antropogenicznym charakterze.

SŁOWA KLUCZOWE: plan ochrony, zadania ochronne, lasy parków narodowych

ABSTRACT: The paper presents an analysis of the existing planning documents (protection plans and protection tasks) for all Polish national parks in terms of identification of threats for their objects of protection. The threats that may be considered controversial in the light of the main purpose of national parks existence (which is to protect the whole of nature and its ruling phenomena and processes) have been listed. The majority of threats that have raised concerns were related to forests in national parks. These were threats such as non-compliance of tree stands with habitat, the threat by biotic (fungi, insects, herbivores) and abiotic (wind, rain) factors. An alternative approach to define threats in national parks was proposed. It is based on the assumption that generally spontaneous biotic and abiotic factors should not be seen as a threat, but only those of direct anthropogenic nature.

KEY WORDS: protection plan, protection tasks, forests in national parks

Wstęp

Park narodowy jest najwyższą formą ochrony przyrody w Polsce. Idea parku narodowego była obecna w krajowym piś-

miennictwie już w latach 20. i 30. XX w. Jan Gwałbert Pawlikowski, jeden z protoplastów ochrony przyrody, pisał w czasopiśmie Wierchy w 1923 r.: „W pojęciu „parku narodowego” leży zachowanie pewnej okolicy w jej